

Nyt om miljø & udvikling

92-gruppen er et samarbejde mellem 20 danske miljø- og udviklingsorganisationer. 92-gruppens organisationer arbejder aktivt med opfølgningen af Verdenstopmødet om Bæredygtig Udvikling i Johannesburg 2002 og andre sager vedrørende internationalt miljø og udvikling.

92-gruppen
c/o Mellempøkeligt Samvirke
Borgergade 14
1300 København K
T 77 31 00 06
F 77 31 01 11
E jnordbo@ms.dk
www.92grp.dk

INDHOLD 22.11.02

NEMME LØSNINGER VOKSER IKKE PÅ TRÆERNE	1
STOP DET ILLEGALE TRÆ VED GRÆNSEN!	2
ÅRSMØDE I ITTO	3
BESKYTTELSE OG BENYTTELSE I BALANCE	3
NÅR TINGENE GLIDER I OLIE....	4
DANSK FISKERIPOLITIK	5
ENIGHED OM AFVIKLING AF LANDBRUGSSTØTTEN	6
VÆR MED TIL AT KÅRE DANMARKS DÅRLIGSTE HANDELSVARE	7
50% FLERE PÅ JORDEN OM 50 ÅR	7
MÅ NGO'ER OPFORDRE TIL BOYKOT?	8
FRA VORES EGEN VERDEN	8
ARRANGEMENTER	9
REDAKTION	11

Nemme løsninger - vokser ikke på træerne

Af miljøminister Hans Chr. Schmidt

Tropernes skove hører til mellem klodens kronjuveler. De rummer umådelige naturrigdomme, millioner af mennesker bor og lever i dem. De tropiske skove er desværre i hastig tilbagegang. Årsagerne er komplekse, så der er ikke tale om et problem, som er nemt at løse. Men om masser af dilemmaer - økonomiske, sociale og miljømæssige.

"Udfordringen er at finde de rigtige metoder til at løse problemerne."

Udfordringen er at finde de rigtige metoder til at løse problemerne. Derfor er vi nødt til at bruge hele paletten af muligheder. Et sted at tage fat er at begrænse vores forbrug af træ, der stammer fra ulovlig hugst. Samtidig skal vi undgå, at fattige lande ikke kan afsætte træ, der kommer fra bæredygtig skovdrift. For de fattige lande har mere end noget andet brug for indtægter. Fra os.

Det nationale skovprogram viser, hvad regeringen vil gøre for at fremme bæredygtig skovdrift. Ude handler det om at give bistand til bæredygtig skovdrift, støtte kapacitetsopbygning lokalt, og skabe grundlag for bedre håndhævelse af

"Jeg forventer selvfølgelig, at miljøvejledningen også bliver brugt af private indkøbere"

skovlovgivningen. Hjemme udsender jeg til foråret en vejledning om offentlige indkøb af tropisk træ. Den skaber grundlag for en bedre indkøbspolitik, der prioriterer lovlige, bæredygtige træprodukter. En god vejledning gør det nemmere at gennemskue det internationale tømmermarked, som er meget komplekst. Jeg forventer selvfølgelig, at vejledningen også bliver brugt af private indkøbere. De kan hermed skabe deres vigtige bidrag til den positive udvikling.

På den internationale scene gør Danmark en stor indsats. Det gælder i EU-sammenhæng, hvor Danmark tegnede EU's indsats på verdensstopmødet i Johannesburg. EU-Kommissionen har en handlingsplan på vej om skovlovshåndhævelse, god regeringsførelse og handel, som jeg forventer meget af. I FN-sammenhæng støtter Danmark UNEP's vigtige arbejde, og vi arbejder aktivt i forhold til de mange konventioner, som helt eller delvist handler om tropeskovens natur. Så fra dansk side gennemfører vi en omfattende indsats. Fordi vi kan gøre en forskel.

Stop det illegale træ ved grænsen!

Af Jacob Andersen, Nepenthes

"Det er naturligvis uacceptabelt, at Danmark er storforbruger af illegalt træ"

Danmark importerer hvert år mindst 70.000 kubikmeter tropisk tømmer, som kommer fra ulovlig tømmerhugst. Det dokumenterede Nepenthes i en rapport, som vi offentliggjorde i august. Det er dårligt nyt for verdens regnskove og det er dårligt nyt for de folk, som lever i de lande, hvor træet kommer fra. Tømmer fra ulovlig tømmerhugst er typisk træ, som er stjålet i regnskoven og smuglet ud af et fattigt uland, for at blive solgt på et vestligt marked. Det er naturligvis uacceptabelt, at Danmark er storforbruger af illegalt træ, og det skal stoppes hurtigst muligt.

"Uambitiøst og utilstrækkeligt af den danske regering blot at ville begrænse brugen af illegalt træ."

Det er positivt, at den danske regering er opmærksom på problemet, men det er uambitiøst og utilstrækkeligt blot at ville begrænse forbruget af illegalt træ. Der skal konkrete initiativer til, som forbyder import af illegalt træ, og som stopper det illegale træ ved grænsen. Danmark er en del af EU, og derfor skal Danmark også aktivt ind og påvirke EU i retning af en ambitiøs EU-handlingsplan mod ulovlig tømmerhugst, i stedet for at sidde med hænderne i skødet og vente på EU's udspil.

Nepenthes deltager i styregruppen omkring udarbejdelsen af en miljøvejledning om offentlige indkøb af tropisk træ. Det er en særdeles vigtig vejledning, som – hvis den bliver god – vil kunne bidrage til at fremme brugen af lovligt og bæredygtigt tropisk træ i det offentlige. Nepenthes fremhæver i den

“tømmerbranchens sorteste får [...] prøver at stække ethvert tiltag i retning af at fremme bæredygtig tømmerimport.”

forbindelse FSC-mærket som den eneste troværdige garanti for, at træ kommer fra lovlig og bæredygtig skovdrift. Arbejdet med miljøvejledningen er dog vanskeligt, da tømmerbranchens sorteste får også sidder i styregruppen og prøver at stække ethvert tiltag i retning af at fremme bæredygtig tømmerimport. Nepenthes håber stadig på et godt resultat, og ellers vil vi tage initiativ til en alternativ miljøvejledning, som reelt kan sikre lovlig og bæredygtig tømmerimport.

Under alle omstændigheder vil en miljøvejledning til indkøb af tropisk træ kun være første skridt i bekæmpelsen af ulovlig tømmerhugst. Nepenthes ser frem til en dialog med regeringen om, hvordan den illegale import af tømmer til Danmark kan stoppes hurtigst muligt.

Årsmøde i ITTO

Af Christian Straarup, Nepenthes

Nepenthes deltog på vegne af 92-gruppen ved årsmøde i den internationale organisation for verdenshandelen med tropisk tømmer (ITTO) fra den 4. - 9. november i Yokohama. ITTO har eksisteret siden 1985, og organisationens vigtigste rolle er at indhente statistikker for handelen med tropisk tømmer og at igangsætte projekter om bæredygtigt skovbrug i de tropiske tømmerproducerende lande.

Det vigtigste resultat fra mødet blev en beslutning om, at ITTO fremover ønsker at inddrage NGO'erne mere i organisationens projekter til fordel for et bæredygtigt skovbrug.

Et af formålene med Nepenthes deltagelse ved mødet var at tale med den Indonesiske delegation om et samarbejde mellem Danmark og Indonesien til fordel for bæredygtigt skovbrug og bekæmpelsen af ulovlig skovhugst. Indonesien er både Danmarks og EU's største handelspartner med tropisk træ.

Beskyttelse og benyttelse i balance

Af Niels Nielsen, Skov- og Naturstyrelsen

Partskonference i CITES var en succes for EU's linie om balance i naturen

Den 12. partskonference i Washingtonkonventionen/CITES blev afholdt 3. – 15. november i Santiago, Chile, og resultatet var en stor succes for EU's linie om balancen mellem beskyttelse og benyttelse af vilde dyr og planter.

Mere end 120 af konventionens 160 parter deltog i den 14 dage lange konference, som udover spørgsmål om udnyttelse af

Aftale om salg af lagre af elfenben under streng kontrol.

elefanter, hvaler, hajer, mahogni og andre højprofilerede arter også skulle tage stilling til emner, som har betydning for konventionens effektivitet og gennemførelse i medlemslandene.

Med vedtagelsen af at Namibia, Sydafrika og Botswana, under streng kontrol og strikse betingelser kan lave et engangssalg af regeringskontrollerede lagre af elfenben, viste konferencen, at man tager princippet om bæredygtig udnyttelse alvorligt. Provenuet af salget af elfenben fra disse elefantrige lande skal gå tilbage til forvaltningen af elefanterne i de enkelte lande.

Japan havde, traditionen tro, stillet forslag om, at det skulle være muligt at handle vågehval og brydeshval internationalt. Et flertal fastholdt dog, at CITES ikke skal åbne for mulighed for international handel med hvalkød så længe den Internationale Hvalfangstkommission IWC fastholder hvalfangstmoratoriet fra 1986. På trods af at Japan måske var en af de nationer, som fik mindst med hjem fra konferencen, udtrykte Japan sig positivt i forhold til konventionens fremtid.

Optagelse af forskellige hajararter på konventionens liste II vil styrke den internationale regulering af udnyttelsen af disse, og ikke mindst optagelse af mahogni på liste II kan ses som et stort skridt mod en bæredygtig udnyttelse af denne art. Også for søheste, en lang række asiatiske ferskvandsskildpadder og sortehavsdelfinen var der markant tilslutning til at beskytte disse mod ikke-bæredygtig international handel.

Når tingene glider i olie....

Af Lars Georg Jensen, WWF

"Et stort land vendte på en tallerken og tog det præcis modsatte standpunkt af, hvad det har gjort tidligere."

Det sker ikke så tit, men det skete i Delhi for nylig på partskonferencen i Klimakonventionen: Et stort land vendte på en tallerken og tog det præcis modsatte standpunkt af, hvad det har gjort tidligere.

Det var USA der foretog vendingen, og det handlede om u-landenes deltagelse i verdens indsats mod klimaforandringer. I mange år har USA talt for, hvad der under Clinton hed "meningsfuld deltagelse" af u-landene. Og under Bush er det fortsat: Det er unfair konkurrence og vil koste amerikanske arbejdspladser, hvis amerikansk erhvervsliv skal reducere CO₂-udledningerne og u-landenes erhvervsliv ikke. Derfor vil USA alligevel ikke være med til at reducere sine drivhusgasudledninger med de 7% i 2008-12, man forpligtede sig til med underskriften af Kyoto-protokollen.

Men nu mener USA ikke længere, at man skal forlange noget af

u-landene. Først må u-landene have økonomisk vækst, så kan de bagefter måske gøre noget ved miljøet. Siger altså amerikanerne. Det er ren Lomborg-tankegang. Eller også er Lomborgs tankegang amerikansk.

Kyoto-protokollen har p.t. kun fat i 30-35 % af de globale CO2-udledninger.

Under alle omstændigheder er der et problem: Det er en videnskabelig kendsgerning, at klimaproblemet ikke kan løses, med mindre der kommer styr på de globale CO2-udledninger. Med USA og u-landene uden konkrete forpligtelser, har Kyoto-protokollen p.t. kun fat i 30-35% af de globale CO2-udledninger. Derfor skal der ske noget mere.

U-landene afviste i Delhi enhver form for tale om tiden efter 2012. Først an af Indien og Saudi-Arabien gjorde de det krystalklart, at der vil gå ÅRTIER før man påregner at påtage sig konkrete CO2-reduktionsmål. Afvisningen var ikke mindst resultatet af en varm strategisk alliance mellem USA og Saudi-Arabien – en alliance der lukrerer på, at mange u-lande har brug for at have et godt forhold til USA. Og at USA og de arabiske lande har én interesse til fælles: At olien fortsætter med at flyde i rigelige mængder.

Dansk fiskeripolitik -En bæredygtig fremtid?

Af Espen Nordby, WWF

Folketinget diskuterede ved en forespørgselsdebat den 5. november, hvordan regeringen agter at sikre fiskeriet en bæredygtig fremtid. Bag den velkendte EU-retorik dukkede der et par potentielle pejlemærker frem af tågen.

"Folketinget opfordrer regeringen til skånsomt fiskeri."

Folketingets opfordring til regeringen er bemærkelsesværdig, idet den anbefaler, at den nationale fiskeriforvaltning skal fremme (natur) skånsomt fiskeri. Tidligere har målsætningerne blot været et bæredygtigt fiskeri, som i dagens Danmark betyder alt lovligt fiskeri. At nogle fiskerier udnævnes som skånsomme og andre nødvendigvis som det modsatte vil være en sand revolution indenfor den danske fiskeridebat.

"Unilever og MacDonalds vil fra 2005 kun benytte råvarer fra bæredygtigt fiskeri."

Det vakte derudover forundring, at regeringen accepterer satellitovervågning som fremtidigt forvaltningsredskab, hvilket er stik imod regeringens tidligere udmeldinger. Tiderne har ændret sig, sagde ministeren som forklaring på den nye kurs, tydeligvis inspireret af et stigende europæisk krav om ensartet kontrol. Det kan undre, at man ikke ved samme lejlighed valgte at diskutere beskyttede havområder som et element i fremtidig forvaltning.

Debatten viste, at det heldigvis er gået op for Folketinget, at fødevareproducenter som Unilever og MacDonalds allerede fra og med 2005 vil benytte råvarer fra bæredygtige fiskerier. Det blev fremhævet som et tegn på forbrugernes stigende bekymring for havenes tilstand.

Debatten fortonede sig i uklare og vage formuleringer vedrørende individuelle kvoter, ophugningsordninger og hensyn til fiskeriafhængige regioner. Reformen af den europæiske fiskeripolitik er måske indenfor rækkevidde, men et bæredygtigt dansk fiskeri ligger stadig ude i horisonten og vugger.

Enighed om afvikling af landbrugsstøtten

Af John Nordbo, 92-gruppen

Under en forespørgselsdebat d. 5. november erklærede alle Folketingets partier sig enige i, at den direkte landbrugsstøtte skal afvikles, bl.a. fordi den er skadelig overfor u-landene. Alle partier bortset fra SF og Enhedslisten stemte for en vedtagelse, hvori regeringen opfordres til "at arbejde for en langsigtet afvikling af den direkte landbrugsstøtte".

Det virkelig interessante ord i vedtagelsen er "langsigtet". Det ord blev udlagt en del gange under debatten, og det står ikke efterfølgende klart, hvilket tidsperspektiv flertallet bag vedtagelsen egentlig har.

Især Venstres udtalelser var udtydelige. Venstres ordfører, Jens Kirk, sagde: "Min langsigtede plan er ikke nær så lang som den, hr. Keld Albrechtsen var ved at skitsere før, op til 2080. Jeg så gerne en lidt hurtigere afvikling, når vi når længere hen i dette årtusinde." Fødevareminister Mariann Fischer Boel anførte, at "en langsigtet afvikling ikke nødvendigvis betyder, at man ikke træffer beslutningen inden for en overskuelig tidshorisont, men at man er indstillet på, at støtten skal udfases over en for erhvervet rimelig periode".

Vær med til at kåre Danmarks dårligste handelsvare

Af Berit Asmussen, 92-gruppen

Alt for mange varer i de danske butikker er produceret uden hensyn til hverken miljø, sundhed, retfærdig handel med udviklingslande eller dyrevelfærd. Nu kan alle være med til at kåre den dårligste af 6 udvalgte mærkevarer på www.bnd.dk, den danske hjemmeside om den internationale Bye Nothing Day den 29. november 2002.

Buy Nothing Day er en årlig international, alternativ forbrugerdag. De danske arrangører vil sætte fokus på det bæredygtige forbrug den 29. november og der bliver bl.a. arrangeret et offentligt møde, gadeaktiviteter, happenings og en kronikkonkurrence for unge udskrevet af forbrugerbladet Tænk + Test. Aktiviteterne skal få os almindlige forbrugere til at stoppe op et øjeblik og tænke over, om vi har brug for alt det vi køber, og om det vi køber er produceret miljømæssigt, sundhedsmæssigt og socialt forsvarligt. Nogle få vil måske komme til at tænke over egen indflydelse på global bæredygtig udvikling...

Det er den grønne forbrugerorganisationen Danmarks Aktive Forbrugere, der står bag den danske Buy Nothing Day. I år i samarbejde med Det Økologiske Råd og 92 gruppen.

50% flere på Jorden om 50 år

Af John Nordbo, 92-gruppen

Ifølge den nye årsrapport fra FN's befolkningsfund (UNFPA) forventes verdens befolkning at stige fra ca. 6,2 milliarder i 2002 til 9,3 milliarder i 2050. Det er imidlertid muligt med kendte metoder at begrænse befolkningstilvæksten: sundhed, uddannelse og forbedring af kvinders rettigheder hjælper.

Rapporten gør samtidig opmærksom på, at de rige lande kun bidrager med under 25% af de midler til at begrænse befolkningstilvæksten, som de lovede på FN's befolkningskonference i 1994. U-landene, som selv skulle bidrage med dobbelt så mange midler som de rige lande, har til gengæld leveret 73% af, hvad man lovede. Rapporten peger imidlertid på, at indsats mod befolkningsvækst i for ringe grad er indarbejdet i de fattigdomsreduktionsstrategier (PRSP'er),

som u-lande udarbejder for at få støtte fra Verdensbanken.

Må NGO'er opfordre til boykot?

Af John Nordbo, 92-gruppen

Nepenthes har som nævnt i sidste nr. af 92-gruppens nyhedsbrev fået pålæg af Datatilsynet om at fjerne en advarsel mod at købe havemøbler fra visse forhandlere fra hjemmesiden www.tropetrae.dk. De øvrige organisationer i 92-gruppen er gået ind i sagen, og har henvendt sig til statsministeren. Organisationerne opfordrer statsministeren til at undersøge, om ikke Datatilsynets pålæg udgør et indgreb mod ytringsfriheden, og derfor er i strid med Grundloven og Den Europæiske Menneskerettighedskonvention. Sagen er også rejst i Folketinget, hvor der er stillet en række spørgsmål om grundlaget for Datatilsynets pålæg.

Et par NGO-initiativer fra de seneste uger viser, hvor vigtig sagen er. Dels har Den Danske Burmakomité opfordret forbrugerne til at boykotte tøj fra Burma (se www.aif.dk/burma.asp), og dels har Danmarks Aktive Forbrugere som omtalt andetsteds udpeget 6 produkter, som de mener, er for ringe til at blive solgt. Hvis Datatilsynet ikke dropper pålægget til Nepenthes, vil den logiske konsekvens være, at Datatilsynet bliver nødt til også at kræve, at initiativer som disse ophører.

Statsministeren har ikke nået at svare på henvendelsen fra 92-gruppen endnu. Datatilsynets endelige afgørelse forventes at foreligge i løbet af december.

Fra vores egen verden

Af John Nordbo, 92-gruppen

20. november blev 92-gruppen til en forening. Det besluttede de 20 medlemsorganisationer på den første generalforsamling i 92-gruppens historie. Formålet med foreningsdannelsen er at styrke samarbejdet for global bæredygtig udvikling. 92-gruppen blev i sin tid skabt som et midlertidigt netværk til at forberede danske miljø- og ulandsorganisationers indsats forud for Rio-konferencen. Siden blev netværket permanent, men det var blot baseret på en kortfattet samarbejdsaftale.

Med foreningsdannelsen får 92-gruppen vedtægter, som klarlægger procedurer for samarbejdet, ligesom der skal betales kontingent. På generalforsamlingen fik 92-gruppen også et

formandskab, som dog får forholdsvis få opgaver, herunder økonomistyring. Foreningsdannelsen skal nemlig ikke ændre 92-gruppens karakter af at være et netværk af selvstændige organisationer.

Til formand valgtes Torleif Jonasson/FN-forbundet, mens Thomas Færgemann/Danmarks Naturfredningsforening blev næstformand.

På generalforsamlingen blev det besluttet at give topprioritet til arbejdet med opfølgning på Verdenstopmødet i Johannesburg, herunder arbejdet for internationale handelsregler, som er fair overfor u-landene, og som fremmer miljøbeskyttelse. 92-gruppen planlægger en række aktiviteter frem mod verdenshandelsorganisationen WTO's ministerkonference næste efterår.

92-gruppen har også henvendt sig til regering og folketing forud for den forespørgselsdebat om opfølgningen på Verdenstopmødet, som forventes afholdt d. 28. november. I henvendelsen opfordres politikerne til at beslutte sig for at leve op til de 76 løfter om finansiel og teknisk bistand til u-landene, som de rige lande gav i Johannesburg; give prioritet til omlægning/udfasning af statsstøtte bl.a. på landbrugs- og fiskeriområdet; følge op på beslutningen om 10-års programmer for bæredygtig produktion og forbrug; sikre gennemførelse af de partnerskabsinitiativer mv. EU annoncerede på topmødet; samt at udarbejde en samlet dansk opfølgningsplan.

ARRANGEMENTER

KLIMASTRATEGI OG ENERGIPOLITIK HÆNGER ULØSELIGT SAMMEN – NYE REGERINGSUDSPIL OG ALTERNATIVER

Torsdag d. 28.11.02

kl. 14-17 på Københavns Rådhus

Offentligt møde arrangeret af EnergiDebat og OVE.

Program og tilmelding: uffe@ecocouncil.dk

BÆREDYGTIGT FORBRUG - DEBATMØDE MED FOKUS PÅ PRODUCENTERS HOLDNING

Fredag d. 29.11.02

kl. 9.30 - 15.30 på Københavns Bymuseum

Arrangeret af Det Økologiske Råd for 92-gruppen.

Kontakt sidse@ecocouncil.dk for yderligere oplysninger.

ENVIRONMENT AND ENLARGEMENT

ENVIRONMENTAL POLICIES IN THE EU-ENLARGEMENT PROCESS

Fredag d. 13.12.02

kl. 9.30-16.45 i Landstingsalen

Konference arrangeret af NOAH - Friends of the Earth

Denmark/Europe. Tilmelding og information på www.noah.dk

ENVIRONMENT AND ENLARGEMENT – WORKSHOPS OM

INVESTERINGER, BÆREDYGTIGHED, STRATEGIER M.M.

Lørdag-søndag d. 14.-15.12.02

kl. 10-14 på Holmen

Arrangeret af NOAH - Friends of the Earth Denmark og Friends of the Earth Europe. Tilmelding og information på

www.noah.dk. Globale perspektiver på EU's landbrugspolitik

GLOBALE PERSPEKTIVER PÅ EU'S LANDBRUGSPOLITIK

Mandag d. 25.11.02

kl. 17-21 på Ryslinge Højskole på Fyn

Offentligt møde arrangeret af Mellempøkeligt Samvirke region Fyn. Program og tilmelding på

www.ms.dk/Kampagner/handelsrov/arrangementer/debatryslinge.htm

DET HVIDE GULD

Fredag d. 13. 12.02

kl. 15-18 på NGO-forum i København

Offentligt møde om EU's sukkerordninger i forbindelse med DER

møde arrangeret af u-landsorganisationen Ibis og

Mellempøkeligt Samvirke. Information ved Morten Emil Hansen

fra Ibis (meh@ibis.dk) eller Lars Anderskov fra MS

(larsand@ms.dk)

UDVIDELSEN OG UDVIKLING

Søndag d. 15.12.02

kl. 10-13 på NGO-forum i København

Offentligt møde om EU's udviklingshjælp set i lyset af EU's udvidelse

Arrangeret af Mellempøkeligt Samvirke. Information ved Lars Anderskov (larsand@ms.dk)

DEN GLOBALE VERDENSHANDEL

Lørdag d. 18.01.03

kl. 15-17 på Ildstedet i Roskilde

Offentligt møde om EU's landbrugspolitik arrangeret af

Mellempøkeligt Samvirke, region Roskilde. Information ved Lisbeth Bech (bechsnet@adr.dk)

MILJØETS FREMTID I BISTANDEN

Fredag d. 31.01.02 i Landstingssalen

Konference arrangeret af 92-gruppen.

Program og information på www.92grp.dk

REDAKTION

Dette nummer af nyhedsbrevet er redigeret af John Nordbo, 92-gruppen, Ida Thuesen og Theresa Kjærside, WWF Danmark

Tidligere numre kan ses på WWW.92GRP.DK.

Såfremt nyhedsbrevet ønskes afmeldt, sendes mail til jnordbo@ms.dk.